

NEDERLANDSE LETTEREN, VERVAGENDE GRENZEN

Theater de Balie, 6 juni 2018

‘Voor wie is het Limburgs de moedertaal? Wiens hart springt op als je Limburgs hoort spreken?’ Met deze vragen heet moderator Petra Stienen ons welkom, half in het Roermonds, half in het Nederlands. Handen worden opgestoken, de goedgevulde zaal lacht, de stemming zit er meteen in. Daar zit ik dan. Nee, geen moedertaal, en nee, geen herkenning. Ik ben een Amsterdamse, voel me bijkans een undercover Randstedeling. Via mijn nichtje belandde ik onverwachts op de avond *Nederlandse Letteren, Vervagende Grenzen* in theater de Balie in Amsterdam afgelopen woensdag, 6 juni 2018. En toch. Terwijl de avond zich ontvouwt en verschillende sprekers hun licht op Limburg, literatuur en identiteit laten schijnen, laat ik me meeslepen door de schoonheid van de Limburgse cultuur. Lou Spronck vertelt in vogelvlucht over de geschiedenis van Limburg. Over grenzen, nationaliteiten en diverse talen. De tweede spreker (heb zijn naam niet opgeschreven) laat ons luisteren naar het nog altijd actuele gedicht *Hi-ro-shi-ma* uit 1961 van de jong gestorven dichter Pé Hawinkels. Een aangrijpende lofzang op de liefde - als het Hooglied - totdat de bom valt en de hel losbarst. Joep Leerssen neemt ons mee naar de Stop van Ternaaijen, een gore non-plek, ingeklemd tussen Maas en Sint Pietersberg. Daar, precies op de grens tussen België en Nederland, staan twee concurrerende bordelen met de veelzeggende namen ‘Wees welkom’ en ‘Bij ons’. Volgens Leerssen bestaat er niet één Nederlandse of Limburgse cultuur, maar bestaat er een craquelé aan culturen die zich over land- en provinciegrenzen heen strekken.

In de tweede helft van de avond komen kwesties aan de orde als de overeenkomst tussen Limburgers en Marokkaanse immigranten (Abdelkader Benali), Puneke en de kunst van meebuigen in de buitenlandse diplomatie (Liliane Ploumen), en de ongebreidelde groeimogelijkheden van Zuid-Limburg mits de Randstad haar dedain laat varen (Annemarie Penn - te Strake). Dat laatste vind ik lastig. Wie is de Randstad? Moet ik me aangesproken voelen omdat ik al dertig jaar in Amsterdam woon? Maar ik voel me helemaal geen ‘Amsterdammer’. Eigenlijk ben ik best jaloers op de aanwezige Limburgers. Het lijkt mij geweldig om je verbonden te voelen met een bepaalde streek, een taal, een thuis. Iets om vooral te koesteren.

En toch. Mijn vader, die zelf als kind besloot om Limburg te verlaten, leerde ons vroeger ‘Waar in ’t bronsgroen eikenhout...’ zingen. En terwijl wij nog nooit in Limburg waren geweest, galmden we uit volle borst: ‘Dáár ligt mijn Vaderland...’ In de Balie realiseer ik me ineens dat het Limburgs de moedertaal van mijn vader was. En dat hij altijd van zijn

geboortestreek Lomm is blijven houden. De Limburgse klanken klinken mij minder vreemd in de oren dan ik dacht.

Loes Hegger